

Bijlage

Aanbevelingen voor Jeugd

1. Een soepele voortzetting van passende zorg
2. Waarborg onafhankelijke cliëntondersteuning
3. Functionerende wijkteams
4. Verlenging van het overgangsrecht
5. Voorkom wachttijden en wachtlijsten via het Juiste Lokaal en versterking van regie door gemeenten
6. Waarborg gelijkwaardige toegang tot het Pgb
7. Zorg voor passende zorginkoop voor mensen

1. Zorg voor soepele voortzetting van passende zorg

Uit signalen via de Monitor Transitie Jeugd, onze meldlijnen en het Juiste Lokaal leiden wij af dat het systeem voor hulp aan kinderen met beperkingen nog lang niet altijd goed werkt. Mensen ervaren dat de continuïteit van zorg vooral op de overgangen van het ene domein naar het andere domein nog flink hapert en dat in de randvoorwaardelijke sfeer ook nog veel te winnen valt. Jeugdigen en hun ouders moeten soms onevenredig veel energie en tijd steken in het goed geregeld krijgen van noodzakelijke zorg. Hierbij hebben zij veel last van "onkonde aan de poort": onwillige medewerkers die geen of onjuiste informatie verstrekken en niet verwijzen naar het goede lokaal omdat ze dit in veel situaties zelf ook niet weten. Met andere woorden, het schort aan deskundigheid en aan een goed ingeregelde toegang tot de zorg.

2. Waarborg onafhankelijke cliëntondersteuning

De onafhankelijke cliëntondersteuning is nog steeds een punt van aandacht. De rapportage van de Monitor Transitie Jeugd geeft eenzelfde beeld en ondersteunt onze bevindingen.

Bij de verschillende meldpunten wordt vaak gemeld dat in de Jeugdwet de termijnen van aanvraag, gesprek en beschikking niet duidelijk zijn geregeld. Hierdoor weten ouders en hun kinderen niet goed waar zij aan toe zijn. Mensen hebben behoefte aan de expertise van een onafhankelijke cliëntondersteuner, maar in de praktijk blijkt dit maar mondjesmaat beschikbaar of worden mensen er onvoldoende op gewezen

3. Zorg dat wijkteams gaan functioneren

De weg naar jeugdhulp loopt bij veel gemeenten via de wijkteams. In toenemende mate bereiken ons signalen dat deze wijkteams, waar veel gemeenten mee werken, nog niet voldoende zijn toegerust op het verlenen van de juiste zorg aan jeugdigen en hun ouders. Kinderen en hun ouders ervaren deze route niet altijd als het meest gewenst. Zij zitten met het privacy vraagstuk (wie ziet mijn gegevens?) en ervaren de deskundigheid van de medewerkers van de wijkteams op het gebied van jeugdhulp als ontoereikend. Mede op grond van de vertrouwensband die zij hebben met hun huisarts kiezen zij vervolgens voor een doorverwijzing naar jeugdhulp via hun huisarts. In sommige gemeenten dreigt deze route nu te worden afgesloten omdat de gemeente vindt dat alle aanvragen bij de wijkteams moeten binnenkomen. Dit lijkt ons in strijd met de wet.

In het kader van de "ontmedicalisering" en de "normaliserende" effecten die van de Jeugdwet moet uitgaan zijn er wijkteams die erg rigoreus te werk gaan. Dit betekent in een aantal gevallen dat kinderen en hun ouders, die de afgelopen jaren in samenwerking met o.a. Bureau Jeugdzorg, met vallen en opstaan een goed evenwicht hebben bereikt nu in het kader van ontmedicalisering en normalisering niet alleen hun ondersteuning, maar ook hun intensief bevochten evenwicht kwijtraken. Dit leidt tot veel problemen voor zowel de kinderen als hun ouders en de gezinnen waarbinnen zij functioneren met in een aantal gevallen crisiszorg tot gevolg. Wij vinden dit niet wenselijk en contraproductief.

4. Zorg waar nodig voor verlenging van het overgangsrecht

Op dit moment vinden de herindicaties voor de Wlz indiceerbaren plaats. Een aantal kinderen zal straks niet langer onder het domein van de Wlz vallen en hun zorg en ondersteuning via de jeugdhulp moeten regelen. Omdat eind 2015 ook het overgangsrecht afloopt van kinderen die al zorg hadden zullen de komende maanden nog meer kinderen moeten worden geherindiceerd. Het mag duidelijk zijn dat wij ons hierover, gezien bovengenoemde signalen, veel zorgen maken. In eerste instantie richten deze zorgen zich op de hoeveelheid werk die hierdoor vooral op de gemeenten af komt, de capaciteit om dit goed op te pakken en op de gemankeerde systemen en informatie-uitwisseling in de keten, maar in tweede instantie heeft dit ook alles te maken met de gesignaleerde ondeskundigheid bij een aanzienlijk deel van de betrokken medewerkers. Wij willen hier pleiten voor een verlenging van het overgangsrecht zodat vooral gemeenten, maar ook de rest van de keten zich hierop zowel procesmatig als inhoudelijk beter kunnen voorbereiden.

5. Voorkom wachttijden en wachtlijsten via het Juiste Loket en versterking van regie door gemeenten

Mensen ervaren mede hierdoor dat zij lang moeten wachten. Daarnaast signaleren wij lange wachttijden bij met name specialistische zorg voor kinderen en jeugd en de daarmee gepaarde toename van crisiszorg, waar de wachttijd te lang was. Naar ons idee moeten gemeenten en rijk hierin nog nadrukkelijker de regierol nemen. Kinderen hebben recht op tijdige passende zorg. Wij zien dat de overgang naar de Jeugdwet, die bedoeld was om hierin een positieve stimulans te geven, voor een deel van de kinderen (en dan gaat het vooral om kinderen met een grote en ingewikkelde zorgvraag) feitelijk een grote verslechtering betekent.

6. Waarborg gelijkwaardige toegang tot het Pgb

Uit signalen van budgethouders bij het team advies van Per Saldo en de verschillende meldlijnen zien we dat veel gemeenten geen informatie hebben over de vraag hoe ouders voor een Pgb in aanmerking kunnen komen. Ouders weten daardoor niet goed hoe zij moeten voorbereiden op het gesprek of wanneer zij een budgetplan moeten indienen. Gemeenten hebben lange tijd nodig om tot een beslissing te komen om een Pgb toe te kennen. Hierdoor wordt de termijn van afhandeling (2 maanden) vaak ruimschoots overschreden. Ook zijn er signalen dat gemeenten een Pgb afgeven voor een hele korte periode (3 maanden) omdat zij willen kijken "hoe het gaat". Dit levert onnodige onzekerheid op voor de budgethouder en zijn hulpverlener. Er zijn ook gemeenten die het Pgb weigeren omdat zij menen dat familieleden deze ondersteuning zonder betaling moeten verrichten. Tenslotte zijn er gemeenten die een Pgb afwijzen omdat zij menen dat de budgethouder goed geholpen is met de door de gemeente ingekochte jeugdhulp (zorg in natura of algemene voorzieningen), terwijl de ouders uit ervaring weten dat deze jeugdhulp hun kind niet gaat helpen.

7. Zorg voor passende zorginkoop voor mensen

Mede gezien alle bovenstaande signalen kunnen wij stellen dat de toeleiding naar jeugdhulp nog hapert of niet plaats vindt. Wij zien vol spanning de zorginkoop voor Jeugd voor 2016 tegemoet. Welke zorg zal wel en welke niet in gemeenten worden ingekocht en waarom. Wat zijn hiervan de consequenties. Grote verschuivingen in dit aanbod vinden wij in deze instabiele situatie zeer onwenselijk.